

مَثَل ناظر بی صداقت

دیوید ای. بریونز

مَثَل ما با یک "مرد ثروتمند" آغاز می‌شود که یک "ناظر" یا "مباشر" دارد (کلمه‌ی یونانی *oikonomos*؛ لوقا ۱۶: ۱). یک اُیکُنُمُس، در دنیای باستان خدمتکاری مورد اعتماد بود که اجناس اربابش را به مشتریان می‌داد و از کسانی که به اربابش بدهکار بودند، رسیدهای دریافت می‌کرد. با این حال، این مباشر بی صداقت است. ارباب او اتهامی نسبت به او دریافت می‌کند که مباشر در حال "تلف کردن دارایی" او است (آیه ۱). ارباب بدون معطلی از او می‌خواهد که حساب‌های خود را رد کند. او اخراج شده است. ناظر با تعجب در فکر آینده است، او برای کشاورزی ضعیف است و برای گدایی بیش از حد مغرور (آیه ۳). اما پس از آن، وحشت اولیه زیرکانه عمل می‌کند. او به همه‌ی بدهکاران اربابش نزدیک می‌شود و از آنها مبلغ بدهی را می‌پرسد، و بعد به آنها می‌گوید که رسیدهای خود را بازنویسی کنند. نقشه‌ی او ساده است. او قبل از اینکه رسیدهای خود را به ارباب برگرداند، تخفیف‌هایی به بدهکاران می‌دهد تا به قول خودش، "تا وقتی که از نظارت معزول شوم، مرا به خانه‌ی خود بپذیرند" (آیه ۴). نقشه‌ی او استفاده از قرارداد باستانی خیرخواهی و بخشندگی است. این بدهکاران مدیون اربابش هستند. اما اگر او "تخفیف" ارائه کند، آنها به او بدهکار خواهند بود. و وقتی متوجه می‌شوند که او بیکار و در خیابان است، به دلیل سخاوت او مجبور می‌شوند که لطف او را جبران کنند و به او مکانی برای زندگی بدهند.

این یک طرح بسیار عاقلانه است، اما آیا صادقانه نیز هست؟ برخی از مفسران اینطور فکر نمی‌کنند. آنها کارهای او که در آیات ۵ تا ۷ ذکر شده را بدون صداقت و بر خلاف میل ارباب او می‌دانند، مانند کارمندی که در آخرین روز کاری‌اش بی‌جهت به دیگران حقوق و مزایا بدهد. اما اگر او برخلاف خواست ارباب عمل کرده

است، چگونه ستایش ارباب را در آیه‌ی ۸ دریافت می‌کند؟ شاید اقدامات او واقعاً ستودنی بوده. به احتمال زیاد، مباشر مبلغ بدهی را از حق الزحمه‌ی خود کاهش داده است تا هم به نفع بدهکاران اربابش و هم خودش باشد. به عبارت دیگر، این مباشر در کاهش مبلغ بدهی بدهکاران بی‌صداقت نیست (آیه ۵-۷). او عاقل است. چیزی که او را بی‌صداقت می‌کند این است که "اموال ارباب خود را تلف می‌کند" (آیه ۱). سپس عیسی "حکمت" یا "زیرکی" مباشر را به جای عدم صداقت او در نظر می‌گیرد و اعلام می‌کند که "ابنای این جهان در طبقه‌ی خویش از ابنای نور عاقل‌تر هستند" (آیه ۸).

ارتباط بین این مَثَل و مخاطبان عیسی (در گذشته و امروز) در آیه ۹ دیده می‌شود: "و من شما را می‌گویم دوستان از مال بی‌انصافی برای خود پیدا کنید تا چون فانی گردید شما را به خیمه‌های جاودانی بپذیرند." عیسی پیروانش را به تقلید از اعمال عاقلانه‌ی مباشر از طریق ثروت ناعادلانه (دنیوی) در تأمین یک مسکن فیزیکی فرامی‌خواند، اما با یک تفاوت عمده. ما باید از ثروت دنیوی خود برای دوست‌یابی استفاده کنیم و در نتیجه برای خود مسکنی ابدی را تضمین کنیم. اما این موضوع دو سؤال اساسی را مطرح می‌کند: (۱) چگونه با ثروت دنیوی دوست پیدا کنیم؟ و (۲) چگونه آن دوستان در آسمان از ما استقبال می‌کنند؟

پاسخ سوال اول در آیات ۱۰ تا ۱۳ آمده است. ما "نمی‌توانیم خدا و مامون را هم‌زمان خدمت نماییم" (آیه ۱۳). آنها دو استاد و دو رقیب هستند. خدمت به یکی به معنای نافرمانی از دیگری است؛ دوست داشتن یکی یعنی متنفر بودن از دیگری. دوست‌یابی با ثروت دنیوی، فراخوانی است برای تسلیم داشته‌های خود به طور کامل به اراده‌ی خدا و اهداف او در جهان. این به معنای برکت دادن به نیازمندان از طریق مباشرت "وفاداری" در ثروت‌های استادمان (آیه ۱۰). اما این بدان معنا نیست که هیچ برکتی از آن ما نخواهد بود.

اما دومین سوال چالش برانگیزتر که با آن روبرو می‌شویم: آن دوستان چگونه در آسمان از ما استقبال می‌کنند؟ ابتدا باید توجه داشته باشیم که فعل “بپذیرند” در (آیه ۹) فاعل مشخصی ندارد. این بدان معناست که کسانی که در آسمان از ما استقبال می‌کنند، می‌توانند “دوستان” زمینی ما باشند که قبلاً ذکر شد یا، همانطور که برخی استدلال کرده‌اند، “فرشتگان” آسمانی باشند، که به معنی استقبال خود خداوند است. از آنجایی که کلمه‌ی “دوستان” در متن دیده می‌شود، منطقی‌تر است که آنها را فاعل “بپذیرند” بدانیم. اما این می‌تواند منجر به این تصور غیر کتاب مقدسی بشود که پول دادن به نیازمندان می‌تواند به نوعی ما را شایسته‌ی ورود به آسمان بسازد. نجات تنها از طریق فیض و فقط به وسیله‌ی ایمان به شخص و کار مسیح است. با این وجود، ما ایمان به نجات دهنده‌ی خود را با اعمال نیک خود نشان می‌دهیم. آیه ۱۱، آن را به صراحت بیان می‌کند: “و هرگاه در مال بی انصافی امین نبودید، کیست که مال حقیقی را به شما بسپارد؟” به عبارت دیگر، اگر نتوانیم مباشران وفادار ثروت زمینی خود باشیم - یعنی با گفتن: “به سلامتی بروید و گرم و سیر شوید، اما مایحتاج بدن را بدیشان ندهیم” (یعقوب ۲: ۱۶)، ما نمی‌توانیم تصور کنیم که ثروت‌های آسمانی زندگی ابدی را دریافت خواهیم کرد. “ایمان بدون اعمال مرده است” (آیه ۲۶). این فراخوانی جدی از طرف کتاب مقدس نسبت به ثروت‌های دنیوی است. باشد که خداوند به ما این فیض را عطا کند تا نیازهای مردم را ببینیم و آنها را با سپاسگزاری در قلب خود به خاطر آنچه خدا در مسیح برای ما انجام داده است برآورده کنیم.

دکتر دیوید ای. بریونز، استادیار عهد جدید در دانشگاه الهیات وست‌مینستر در فیلادلفیا و یکی از رهبرای

کلیسای ارتدکس پرزبیتی در امریکا می‌باشد. او نویسنده‌ی کتاب *He is author of Paul's Financial*

Policy: A Socio-Theological Approach است.

این مقاله در مجله [تیبیل‌تاک](#) منتشر شده است.